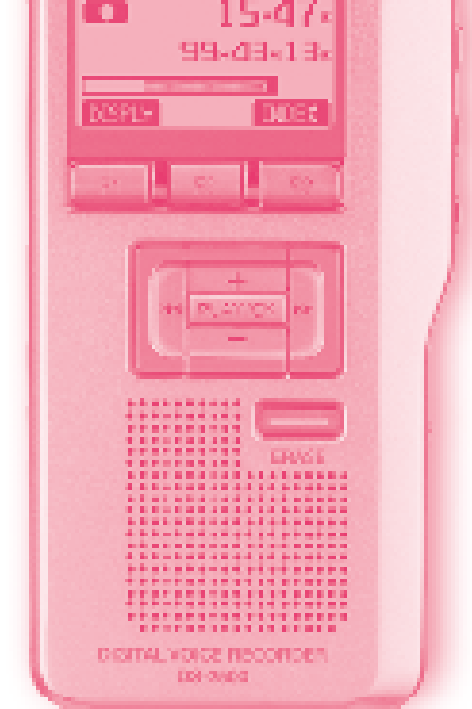

Příběhy našich sousedů

výstava o pamětnících, které
objevili žáci z Prahy 10

15. 3. – 30. 4. 2016

před budovou Úřadu
městské části Praha 10,
Vršovická 68

Příběhy našich sousedů Praha 10

Tato výstava vznikla díky žákům
základních škol z Prahy 10.

V rámci projektu Příběhy
našich sousedů za pomoci
učitelů a pracovníků organizace
Post Bellum vyhledali pamětníky,
nahráli jejich vzpomínky,
prozkoumali archivy a vytvořili
rozhlasovou, televizní nebo
psanou reportáž.

Do projektu se letos v Praze 10
zapojilo 11 základních škol, které
vyslaly do terénu 13 žákovských
dokumentaristických týmů.

Podrobnosti najdete
na pribehynasichsousedu.cz.

Podstatou projektu je setkávání žáků
a studentů se staršími generacemi
a konfrontace s jejich životní zkušeností.
S radostí sledujeme, jaký mají tato setkání
náboj a jak často v sobě vzdálené generace
nacházejí zálibu a respekt. Děkujeme
všem učitelům a pamětníkům, kteří
se na projektu podílejí, a Městské části
Praha 10 za dlouhodobou podporu.

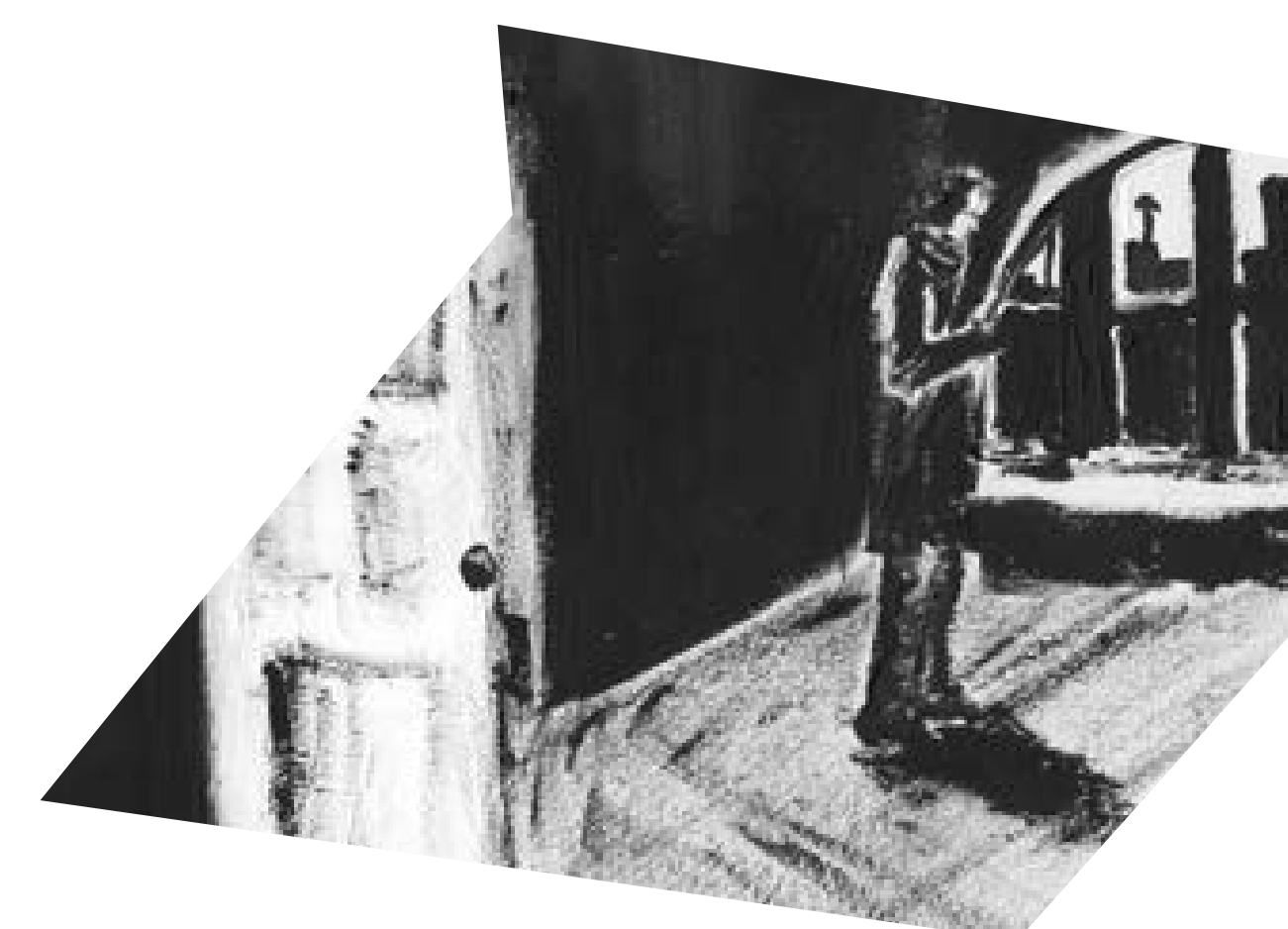
Post Bellum je obecně prospěšná
společnost, která od roku 2001 sbírá
vzpomínky pamětníků událostí 20. století.
Zpracované příběhy se postupně objevují
na portálu **pametnaroda.cz**, který je
jedním z největších audiovizuálních archivů
vzpomínek pamětníků v Evropě.

Mikuláš Kroupa, ředitel Post Bellum

foto: Lukáš Žentel

texty: Ondřej Nezbeda a Helena Brožková, Post Bellum

layout: Petr Šabach, Post Bellum

„Naše generace byla dárkem pro Führera.“

Marta Dušánková (* 1924)

V roce 1943 byl téměř celý ročník Marty Dušánkové (rozené Skálové) určen k nucenému nasazení v německém leteckém průmyslu. Aby se vyhnula transportu, předstírala, že je nemocná. Matka jí rozedřela rameno a do rány vtírala česnek. Otec ji pak odvezl ke známým na venkov, kde se několik týdnů skrývala. Transportu se však nakonec nevyhnula – v dubnu 1944 byla nuceně nasazena ve Vernéřovicích na Broumovsku. Umístěna byla do pracovního lágru, kde živořili především holandští, francouzští a ruští váleční zajatci. S její pracovní skupinou se zacházelo nesrovnatelně lépe

než s nimi. Mohla dostávat balíčky od rodiny a nakupovat. Pracovala v tamní továrně na letecké součástky a spolu s dalšími se snažila sabotovat výrobu. Kradli také potravinové lístky a kupovali za ně jídlo válečným zajatcům. Po deseti měsících byli muži propuštěni, ženy v táboře zůstaly. Rozeslaly proto dopisy politikům, aby na své věznění upozornily. Marta Dušánková napsala ministru školství a lidové osvěty v protektorátní vládě Emanuelu Moravcovi, odpovědi se však nedočkala. Brzy poté dostala povolení navštívit rodiče. U nich ji zastihla zpráva, že všechny ženy z tábora byly propuštěny.

**Vyprávění
zaznamenali Jakub
Čermák, Marie
Kolářová, Denis
Freitas Lopes a Lucie
Volejníková ze ZŠ
Gutova pod vedením
paní učitelky Pavly
Drážné.**

Městská
část
Praha 10

「příběhy
našich
sousedů」

„Kavárnu nám zavřeli a v lokále se sušily plenky.“

Jarmila Dvořáková (* 1943)

Jarmila Dvořáková (rozená Krejčíková) se narodila ve věznici v německém Waldheimu. Její matka byla v roce 1942 odsouzena k osmi letům za velezradu kvůli kritickému článku pro vysílání Československého rozhlasu v Paříži. Popsala v něm politické poměry panující v protektorátu. Díky otcově aktivitě nebyla Jarmila poslána na převýchovu jako tehdy naprostá většina dětí narozených v nacistických věznicích. S matkou se shledala až po válce. Otec vlastnil kavárnu Tatra

na Václavském náměstí. V roce 1949 mu ji však zabavili komunisté. Nesl to velmi těžce a rok poté zemřel na anginu pectoris. Jarmila absolvovala obchodní školu a po krátké praxi v oboru se dostala ke Krátkému filmu. Pracovala tam jako produkční a vedle toho se v letech 1976 až 1990 podílela na přípravě Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. V současné době se stará o provoz soukromého divadla svého manžela, herce Josefa Dvořáka.

**Vyprávění
zaznamenali Eliška
Filipová, Lukáš Holas,
Tereza Misařová,
Denisa Pešková a
Lukáš Petroušek
ze ZŠ Hostýnská
pod vedením paní
učitelky Slavomíry
Jílkové.**

「paměť
národa」

post...
bílum
lidé, co se ptají

pribehynasichsousedu.cz
pametnaroda.cz

*„Byli tam vojáci a začali
proti nám střílet, ale
nezasáhli nás.“*

Věra Hanušová (* 1923)

**Vyprávění
zaznamenali Andrea
Kučerová, Lukáš
Mašek, Tomáš
Mašek, Muslim
Muzayev a Lukáš
Zahradník ze ZŠ
U Roháčových
kasáren pod vedením
paní učitelky Terezy
Smolákové.**

Rodina Věry Hanušové (rozené Brennerové) žila ve skromných podmínkách jednopokojového vršovického bytu. Jako dětský pokojíček Věře sloužila polička pod stolem, kde měla své hračky. Dospívání prožila v těžkém válečném období a maturitu skládala během heydrichiády, v červnu 1942. Zkoušku zvládla, ale na vysoké škole pokračovat nemohla. Nastoupila do práce, do továrny Podhajský a Kameníček v Hostivaři, kde získalo práci i mnoho dalších studentů jejího

ročníku. Už od první třídy Věra cvičila v Sokole. Účastnila se sokolských sletů, poprvé v roce 1932 jako žačka, v roce 1938 už jako dorostenka, a cvičila i na všesokolském sletu v roce 1948, který se stal protikomunistickou demonstrací. Později odmítla vstoupit do komunistické strany, v zaměstnání ji kvůli tomu přeřadili na podřadnou práci, a ona proto sama podala výpověď. Dodnes je aktivní členkou Sokola.

Městská
část
Praha 10

příběhy
našich
sousedů

*„Na břehu nás vítala
sama švédská královna
a každému zapíchla
do oblečení odznáček
s královskou korunou.“*

Františka Hocková (* 1945)

Františka Hocková (rozená Jung) se narodila v pracovním lágru v německém Lübecku. Její matka byla od roku 1941 totálně nasazena v továrně Schlutup, v níž se vyráběla munice. Pocházela z Varšavy, kde se vyučila prodavačkou, v továrně se ale musela naučit pracovat u soustruhu a lisu. V lágru se zamilovala do Čecha a brzy zjistila, že s ním čeká dítě. Dva měsíce před porodem proto začala pít ocet, aby jí otekly nohy a byla přesunuta na méně náročnou práci. Toho dosáhla až po dalším měsíci – přeložili ji do kuchyně. Pitím octa si ale způsobila vážné zdravotní potíže, a tak jí Červený kříž po osvobození poslal spolu s Františkou na půlroční léčebný

pobyt do Švédska. Moře bylo ještě zaminované a mnoha lodím převážejícím nemocné se nepodařilo do severní země doplout. Jejich loď byla první, která se do Švédska dostala. Po návratu matka zjistila, že Čech, s nímž má dítě, je ženatý a má jinou rodinu. Po čase se rozpadlo i její druhé manželství, a protože stále trpěla zdravotními problémy z pracovního lágru, byla často hospitalizovaná. Františka a její sourozenci tak vyrůstali prakticky na ulici a nakonec byli svěřeni do péče dětského domova. Později Františka Hocková vstoupila do komunistické strany, během sovětské okupace ale odmítla podepsat souhlas se vstupem „spřátelených vojsk“.

**Vyprávění
zaznamenali Vojtěch
Balogh, Maiia
Chernikova, Adéla
Kostová, Veronika
Marounková
a Vladimír Zika
ze ZŠ U Vršovického
nádraží pod vedením
paní učitelky Lenky
Chocholoušové.**

paměť
národa

post...
bílum
lidé, co se ptají

pribehynasichsousedu.cz
pametnaroda.cz

„Matka se s námi
v domě bála, a tak jsme
spali v krmelci. Tam
za námi otec chodil.“

**Vyprávění
zaznamenali Tereza
Hrtánková, Andrea
Kášová, Zdeněk
Krátký, Petra
Plachá a Viktoriya
Stankových
ze ZŠ Břečťanová
pod vedením paní
učitelky Hany
Poláckové.**

Libuše Hoznauerová (* 1934)

Libuše Hoznauerová (rozená Melounová) pochází z česko-německé rodiny. Její rodiče pracovali u šlechtické rodiny Štemberků – matka jako komorná, otec jako nadlesní. V roce 1942 se otec Miloslav, stejně jako hrabě Leopold Štemberk, odmítl přihlásit k Velkoněmecké říši. Poté, co nacisté Štemberkům zabrali majetek, přestěhovala se rodina do hájenky Johanka u Kamenice nad Lipou. V květnu roku 1945 tam Miloslav Meloun založil partyzánský oddíl Lesu zdar, který po vypuknutí povstání odzbrojoval menší německé posádky mezi Tábořem, Pelhřimovem a Jindřichovým Hradcem.

Libuše vystudovala angličtinu a spolu se svým mužem bydlela na Václavském náměstí v Praze. V srpnu 1968 si ruští vojáci před jejich domem rozdělali oheň a odmítli je vpustit dovnitř. Manželé Hoznauerovi se proto museli na čas uchýlit na chatu. Krátce poté emigrovali do Švédska, ale po několika měsících se vrátili. V roce 1985 se Libuše Hoznauerová stala metodičkou angličtiny v Pražském pedagogickém ústavu. Během normalizace půjčovala filmy z kulturního oddělení britské ambasády a spolu s manželem je v poloilegální atmosféře promítali učitelům.

Městská
část
Praha 10

「příběhy
našich
sousedů」

„Můj syn dostal poprvé
zásah vodním dělem,
když mu bylo 11 let.“

Pavel Klinecký (* 1954)

Pavel Klinecký pochází z evangelické rodiny. Ze základní školy byl přerazen kvůli „nevhodnému“ chování. Posledním důvodem bylo, že v peněžence nosil fotografii T. G. Masaryka. V roce 1967 vstoupil do ilegálního skautského oddílu Psohlavci. Aby se vyhnul povinné vojenské službě, vyučil se po maturitě automechanikem. V roce 1975 se přihlásil na Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu a v roce 1983 se stal farářem. Rozhodnutí znamenalo zavřené dveře ke kariéře společenské i ekonomické,

na druhé straně otevřelo smysl pro jiné hodnoty života. I po ukončení studia na teologické fakultě (1975–1981) pracoval dva roky v těžkém průmyslu. Po vyhlášení Charty 77 spolu se svou ženou přepisoval a šířil její texty. Během Palachova týdne bral své děti na demonstrace a po brutálním zásahu na Národní třídě se při kázání ostře vyslovil proti komunistickému režimu, za což mu hrozil zákaz duchovenské činnosti. Stejně kriticky vystoupilo i deset dalších evangelických farářů v Praze.

**Vyprávění
zaznamenali Martin
Altrichter, Mikuláš
Hovorka, Teodor
Ielitro a Markéta
Svačinová ze ZŠ
Eden pod vedením
pana učitele Petra
Procházky.**

「paměť
národa」

post...
bílum
lidé, co se ptají

pribehynasichsousedu.cz
pametnaroda.cz

Městská
část
Praha 10

「příběhy
našich
sousedů」

„Nevěděli jsme,
jestli se tatínek
vrátí. Jestli se jeho
obvinění nezmění
na monstrproces.“

Marie Königová (* 1931)

Otec Marie Königové (rozené Šulcové) se strýcem založili obchod s bicykly a posléze začali dovážet z Velké Británie slavné motocykly B.S.A. V roce 1950 byli oba vzati do vazby kvůli zahraničním obchodním stykům a obviněni ze špionáže. Propuštění byli po devíti měsících, ale jejich majetek byl zkonfiskován. Otec se po propuštění živil jako dělník. Bratra vyhodili ze střední školy, a tak musel nastoupit povinnou vojenskou službu – u PTP fáral na dolech v Karviné, kde zažil zával. Marie Königová se z politických důvodů nemohla přihlásit na vysokou školu.

Pracovala proto zpočátku v autoklubu v oddělení statistiky. V roce 1952 ji nakonec na univerzitu přijali. Matematicko-fyzikální fakulta UK tehdy vyhlásila náhradní termín přijímaček, protože měla málo studentů, a přijímala bez ohledu na kádrový profil. Po studiích se Marie věnovala kybernetice a matematické lingvistice a podílela se například na vzniku frekvenčního slovníku Český národní korpus. V roce 1995 se stala první českou ženou, která získala profesorský titul v oboru kybernetiky.

**Vyprávění
zaznamenaly
Natalia Rubio
Cupalová, Kateřina
Dostálová, Hana
Marie Kuželová,
Květa Nguyenová
a Kristýna Veselá
ze ZŠ V Rybníčkách
pod vedením pana
učitele Borise
Hajdúka.**

「paměť
národa」

post...
belum
lidé, co se ptají

pribehynasichsousedu.cz
pametnaroda.cz

„Zabalili mě
do deky a dostal
jsem takový nářez,
až jsem močil krev.
Tři dny jsem byl
v bezvědomí.“

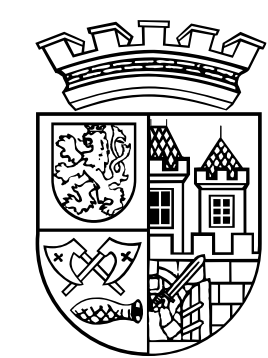

**Vyprávění
zaznamenali Martin
Coufal, Adam
Hadrava, Klára
Mrázková, Vojta
Svozil a Jakub
Veselý ze ZŠ Olešská
pod vedením paní
učitelky Lenky
Matoušové.**

Miroslav Kopt (* 1935)

Miroslav Kopt vyrůstal v pražských Kobylích, z vikýře jejich domu bylo vidět přímo na popraviště Střelnice. V březnu 1948 spolu se svým kamarádem přepisoval a šířil protikomunistické letáky, v nichž vyzývali ke svobodným volbám pod patronací OSN. Od roku 1949 byl členem skautské ilegální organizace Ostříž a účastnil se několika dalších protikomunistických aktivit, za což byl v roce 1952 odsouzen k šesti měsícům nepodmíněně. Poté založil odbojovou skupinu s krycím jménem Tonda. Někteří z jejích členů chtěli odejít na Západ a přihlásit se do americké armády, nikdy se jim ale nepo-

dařilo rozvinout výraznější činnost, protože začátkem roku 1954 byla pozatýkána skupina skautů z Ostříže. Při výsleších někdo prozradil i jméno Miroslava Kopta a těsně před útekem do zahraničí jej v zaměstnání zatkla Státní bezpečnost. Následovalo brutální vyšetřování ve vazbě v Bartolomějské ulici. Miroslav Kopt byl odsouzen na deset let za velezradu. Trest si odpracoval v jáchymovských lágrech Nikolaj a Rovnost. V době Pražského jara byl u založení sdružení bývalých politických vězňů K 231 a účastnil se obnovování skautingu.

Městská
část
Praha 10

「příběhy
našich
sousedů」

„Po jeho návratu
z vězení mi
trvalo dva roky,
než jsem mu
řekla „táto.““

Marta Schwarzová (* 1946)

Otec a strýc Marty Schwarzové (rozené Šmejkalové) byli v 50. letech odsouzeni na sedm a devět let za šíření protistátní propagandy. Půjčovali svým přátelům francouzské noviny přeložené do češtiny. Tresty si oddřeli v dolech na Jáchymovsku. Spolu s nimi bylo odsouzeno i 18 studentů střední školy, kteří noviny přivezli ze školního zájezdu. Byli drženi ve vazbě, dokud nedosáhli plnoletosti. Běžným zážitkem Martina dětství byly domovní prohlídky. Trvaly obvykle dvě až tři hodiny, estébáci jí pokaždé vyházeli

všechno oblečení a učebnice na hromadu. Otce neviděla šest let a po jeho návratu obtížně obnovovali vztah. V roce 1960 byl navíc znovu zatčen za rozšiřování básní, které napsal v jáchymovských dolech. Marta Schwarzová nebyla kvůli svému politickému profilu připuštěna ke studiu na střední škole, a tak se vyučila kadeřnicí a maturitu si doplnila dálkově. Její bratr emigroval do kanadského Montrealu, kde se zasloužil o stavbu pomníku obětem komunismu.

**Vyprávění
zaznamenali Tadeáš
Freisler, Kristýna
Hanušová, Tereza
Kafková, Vojtěch
Nedvídek, Justýna
Piskačová, Jiří
Popelka a Karolína
Widtmannová
ze ZŠ V Rybníčkách
pod vedením paní
učitelky Martiny
Slancové a Hany
Znamenáčkové.**

「paměť
národa」

post...
belum
lidé, co se ptají

pribehynasichsousedu.cz
pametnaroda.cz

„Já jsem byla
v Bartolomějský
mockrát a oni
o všem věděli, kam
se hnu, všechno.“

**Vyprávění
zaznamenali Šimon
Hruška, Markéta
Menzlová, Erik
Vavák, Barbora
Vojáčková a Nikola
Vondráčková ze
ZŠ Břečťanová
pod vedením paní
učitelky Miroslavy
Preclíkové.**

Alena Thinius (* 1935)

Otec Aleny Thinius (rozené Roubíkové) byl živnostník, vlastnil malou hospůdku v Praze. Po převratu v roce 1948 však musel podnik zavřít. Alena měla kvůli svému původu problém dostat se na gymnázium a posléze i na vysokou školu. Na studium medicíny nemohla ani pomyslet, ale nakonec byla přijata na Vysokou školu chemicko-technologickou a vystudovala obor plastické hmoty. Byla jednou z posledních studentek prof. Wichterleho před jeho propuštěním. Učila na gymnáziu a později pracovala v biochemické laboratoři, na úřadu bezpečnosti

práce i v hydrometeorologickém ústavu, kde publikovala odborné články. Na ČVUT studovala postgraduálně obor automatizace a regulace. V sedmdesátých letech se vdala do Německa a musela se před odchodem vzdát veškerého svého majetku. Studovala tam svou vysněnou medicínu. Po několika letech se rozhodla vrátit zpět ke své rodině do Československa, to se jí však podařilo až po mnoha obtížích. Byla podezřívána ze špionáže, nepřetržitě ji sledovala StB a opakovaně ji vyslýchala.

*„Vylezli jsme
až za tmy. Vlak,
do kterého jsme
měli nastoupit,
už byl na cestě
do koncentráku.“*

**Vyprávění
zaznamenaly Tereza
Děkanová, Karolína
Freimanová,
Veronika
Kovářová, Dajana
Krychfalushiy,
Alina Sasyn
a Ema Trousilová
ze ZŠ Brigádníků
pod vedením
pana učitele Pavla
Sommera.**

Ludevít Végh (* 1921)

Ludevít Végh se narodil v židovské rodině v Košicích. V roce 1941 měl být odveden na nucené práce do pracovních táborů, ale pomohl mu známý lékař, který mu vpíchnul injekci s tyfem. Před dalšími deportacemi utekl do Budapešti, která po určitou dobu skýtala Židům relativně bezpečné útočiště. Dalšímu odvodu na otrocké práce se už ale nevyhnul – v letech 1942 až 1944 byl internován v pracovních táborech v Galantě, Vácu a Užhorodu. Rok před koncem války mu stejně jako ostatním Židům v Maďarsku

hrozil transport do vyhlazovacího koncentračního tábora. Při nástupu do dobytčího vagonu se mu ale podařilo s devíti dalšími vězni uniknout. Schovali se v brzdných budkách vagonů na vedlejší koleji. Dostali se do Budapešti, kde se do konce války ukrývali ve sklepě. Po osvobození města Rudou armádou se Ludevít Végh stal vojenským překladatelem a tlumočnickem, s armádou šel od Budapešti přes Vídeň, Baden-Baden a Enzersfeld až do Prahy. Rodiče zemřeli v Osvětimi, bratr v sovětském gulagu.

Městská
část
Praha 10

příběhy
našich
sousedů

*„Abych
nemusela
točit s nacisty,
namluvil jim
otec, že trpím
následky
tubery.“*

Jitka Viktorínová (* 1935)

Otec Jitky Viktorínové (rozené Duškové) byl letcem a štábním kapitánem Československé armády. Po vyhlášení protektorátu z armády na protest odešel a pracoval na meteorologické stanici v Dejvicích. Jitku Viktorínovou si v roce 1940 vybral režisér František Čáp jako představitelku Adélky do filmu Babička. O rok později dostala další role ve filmech Pantáta Bezouška, Pro kamaráda a Host do domu. V roce 1942 o ni projevili zájem němečtí filmaři, ale otec spolupráci striktně odmítl. Aby se vyhnuli konfliktům,

předstírala Jitka Viktorínová do konce války, že je nemocná. Později se přestěhovali do Lublaňské ulice, kde byla svědkem tragédie – na jeden z blízkých domů 14. února 1945 během náletu dopadla bomba. V dubnu toho roku pak s otcem utekli z Prahy do Choceřad, kde sledovali ustupující německá vojska. Jitka Viktorínová vystudovala pedagogiku a v roce 1968 odjela se svým mužem a dcerou do Egypta, kde učila na české škole. Do ČSSR se vrátili v roce 1970. Celý život se věnovala pedagogice a učitelství.

**Vyprávění
zaznamenali Hana
Bečirbašicová, Robin
Běhal, Adam Čoček
a Jakub Voigts ze
ZŠ Švehlova pod
vedením paní učitelky
Lenky Bičové.**

paměť
národa

post...
bélum
lidé, co se ptají

pribehynasichsousedu.cz
pametnaroda.cz

„Nemohla jsem
překonat ten
odpor – ruku
k nacistickému
pozdravu jsem
nezvedla.“

**Vyprávění
zaznamenali Michal
Hartman, Dominik
Linx, Vojtěch
Novák, Tatyana
Sablina a Michael
David Zeman
ze ZŠ Jakutská
pod vedením
pana učitele Jana
Turínského.**

Alena Wolfová (* 1936)

Alena Wolfová (rozená Těmínová) byla dcerou vrchního inspektora státních drah. Když byli někteří zaměstnanci podniku za války odvedeni do koncentračních táborů a umučeni, uspořádal otec spolu s kolegy sbírku na věnec, kterým chtěli uctít jejich památku. Nacisté ale označili pietní akt za provokaci a vyšetřovali, kdo jej organizoval. Nikdo nikoho neudal, a tak byli všichni zaměstnanci postaveni do řady a každý čtvrtý byl transportován do Terezína. Otec Aleny Wolfové se selekci vyhnul, neboť byl gestapem předvolán k výslechu kvůli sabotážím na dráze.

Do konfliktu s nacistickým režimem se dostala i její matka. Během heydrichiády u nich na půdě německý policista objevil hledané dámské kolo, o kterém se domníval, že patří atentátníkům. Vytáhl pistoli, obvinil matku a hrozil jí zatčením. Brzy se naštěstí ukázalo, že jde o omyl. Alena Wolfová se pak dostala do střetu s nacistickým režimem ještě jako žákyně obecné školy, když učinila odvážné protestní gesto. Při návštěvě německého inspektora odmítla hajlovat. Později vystudovala reálné gymnázium a celý život pracovala jako učitelka na prvním stupni základní školy.